Mustafa Tepe

ZİYAEDDİN BABAKURBAN

DIŞ TÜRKLER VE TÜRKİSTAN DÂVASI

DOĞAN GÜNEŞ YAYINEVİ
Nuruosmaniye Cad. 31/5
İstanbul

YENİ MATBAA — İSTANBUL, 1962

DÜNYA BASININDA DIŞ TÜRKLER

Dünya Basınında Dış Türkler Meselesi işlenmemiş yepyeni bir mevzu olarak ortaya çıkmaktadır. Biz bu konuyu **Turancılık** veya **Pantürkizim** gözüyle değil **Rus** ve **Çin emperyalizminden** kurtulmak istiyen Milletler meseleleri olarak ele almamız gerekmektedir. Bugünkü Sovyetler Birliği hudutları dahilindeki milletler arasında **Türk asıllı halk** büyük bir ekseriyeti teşkil etmektedir. Bu halkı iki grupta toplayabiliriz:

Birinci grup: Türkistan (şimdiki siyasî duruma göre beş Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri; Özbekistan, Türkmenistan, Kazakistan, Kırkızistan, Tacikistan ve Sibirya ile birlikte Çin sınırları içinde bulunan ve Çinlilerin SİNKİANG diye isimlendirdikleri Doğu Türkistandır.)

İkinci grup : İdil - Ural, Kırım Kuzey Kafkasya ve Azerbeycan'dan ibarettir.

TÜRKİSTAN : Altı milyon kilometrekareye yaklaşan bir toprak üstünde 60 milyon Türkün yaşadığı bir ülkedir. Doğu'da Kansudan başlayan hududu Orta Sibirya'ya çıkarak Hazar Denizini ortadan bölerek bugünkü İranın şimal hudutları boyunu takip ederek Afganistan ve Pamir yaylasından geçerek Tibetin kuzey sınırından Kansu'nun Lancu

şehrinin yakınındaki başlangıç noktasında birleşen bir dairenin içinde kalan topraklardır. Halkın ekseriyeti **Türk ırkındandır.** Yüzde doksandokuzu müslüman ve mezhebi SÜNNİDİR. Şimal ve cenupta yaşıyanlar hayvancılıkla meşgul olurlar orta bölgede oturan ise çiftçi ve sanayicidirler.

Tarih sahnesinde Asya milletleri barometredeki derecelerini kaybederken Avrupa'daki milletler ise tam tersine barometrenin yüksek derecelerine doğru çıkmak için çırpındığı bir devirde, Türkistan'a Rus - Çin Emperyalizminin istilâları başlamış, bu istilâlar iki asırdan beri durmadan devam etmektedir. Garp âlemi bu olaylardan habersiz, Orta Şarkta yaşıyan Türk Dünyası ilgiden uzak, Hind ve Uzak Şark Müslümanları İngiliz vesair milletlerin istilâları ile başbaşa kalmışlardır. Dikat edilirse tarih kitaplarında ve Üniversitelerin Tarih Fakültelerinin derslerinde son iki ve üç asrın Orta Asyaya ve dolaylarına ait tarih tetkikleri ve neticeleri yoktur. Diğer taraftan Fransız İhtilâlinden beri başlayan **«Milletlere İstiklâl, İnsanlara Hürriyet»** fikri Türkistan Türkleri için şâmil olmamıştır. Dünya milletleri makine, uçak ve atom devirlerine girerken bu müzdarip ve talihsiz Türkistan Türkleri kendi kuvvetinden başka kuvvete istinat etmeyen İstiklâl Mücadelesinden baş kaldıramamışlardır.

Bugünkü Şimalî Afrika milletlerinin İstiklâl mücadeleleri **«Türkistan Millî İstiklâl Mücadelelerinin»** en küçük bir örneğidir. 1956 yılında Batı

Almanya'da yayınlanan bir eserde (1) «1899 senesinden 1916 yılına kadar Türkistan'da Rus istilâlarına karşı küçük ve büyük çapta 4944 ihtilâl vak'aları» olduğunu Rus kaynaklarına istinaden yazmaktadır. Bu, bize kıyas yapmak için küçük bir misaldir.

Türkistan Türklerinin İstiklâl ve Hürriyet için döktüğü kanların ve yaptığı Millî Savaşların hepsini ne yazmakla ne de anlatmakla bitmiyecek kadar muazzamdır ve böyle dememiz bile kâfi değildir. Türkistanın son devirlerine ait ve Komünist emperyalizminin Türkistan'da neler yaptıklarını bir İsviçre gazetesi (2) «Enternasyonalizm perdesi altında Ruslaştırma» başlıklı makalesinde şöyle yazmaktadır. «Ruslar bugüne kadar Türkistan'da Emperpalizm maskesi altında kesif bir Ruslaştırma hareketine teşebbüs etmişlerdir. Bu cümleden olmak üzere 1928 - 1929 da «Arap harfleri» yasak edilmiş yerine Lâtin ve Rus harfleri» ikame olunmuştur. 1938 de ders programlarına ilâve edilen Rusça'nın 1957 de Türkistan'ın ikinci bir «Anadili» olduğu açıklanmıştır.

Sovyet dil bilginlerinin kanaatına göre, Türk - Özbek lehçesi %18 nisbetinde saf rusça kelimeleri ihtiva etmektedir. Bunun gibi Türkistanlıların

---

1) Dr. B. HAYIT «Turkestan im XX. Jahrhundert» (XX. nci Asır Türkistanı) C. W. Laska Verlag, Darmstadt — B. Almanya, 1956, 406+3 harita.

2) İsviçrenin **Basler Nachrichten** gazetesinin 16 Şubat 1959 nüshasında çıkan uzun bir makaleden.

isimleri de sonlarına «OV» veya «EV» eki almak suretiyle ruslaştırılmıştır.

Özbekistan'daki 40.000 kadar öğretmenden %54,4 ü rustur. Bu Cumhuriyetin 36 yüksek okulunda 22.000 rus ve 13.000 Türk tahsil etmektedir. Halbuki ruslar, buradaki nüfusun ancak %5,8 ini teşkil eder.

Taşkent Tıp Fakültesi 25 sene içinde 4814 mezun vermiştir. Bunların ancak %20 si Türktür. Son on sene içinde Taşkent Üniversitesinden ancak 10 Türk doktor olabilmiştir. Sovyet Özbekistan'ındaki 8072 hekimden sadece 1738 ini Türkler teşkil eder. Türkistan'ın diğer Cumhuriyetlerinde de durum böyledir.

PARTİ TEŞKİLÂTININ MENSUPLARI

Türkistanda Komünist Partisi teşkilâtının vaziyeti de başka türlü değildir. Burada komünist ruslardan iki sekreter bulunur. 560.000 kadar âza ve namzedi ihtiva eden Komünist Partilere Rusların iştirâkı %80 in üstündedir. Türkistan'daki Komünist Partisi devamlı Sovyet çalışmalarının bir neticesi olmuştur. Zira 1918 e kadar hiç bir Türk komünist yoktu.

HÜKÜMDARLIK HAKLARI

Bütün hâdiselere ait izahattan sonra Moskova'nın boyuna bahsettiği şu **«Türkistanın hükümranlığı»** ndan ne gibi bir iz kaldığı hususu calibi sualdir. Yukarıdaki vaziyet onun bir Rus kolonisi

olduğunu göstermiyor mu? Ama bu muameleye kimse karşı gelemez. Kim MİLLÎ alâkalardan bahsederse MİLLİYETÇİ ve HALK DÜŞMANI telâkki edilir ve lânetlenir. Kim «Yaşasın Moskova, yaşasın Rus ağabeyimiz» derse derhal mükâfatlandırılır.

Türkistan hükümran denilen devlet Moskova'nın müsaadesi olmadan ne hariçte temsil edilmek ne sınırlarını emniyet altına almak, ne dahilî sınırlarında tadilât yapmak, ne memur tâyin etmek, ne millî harp kuvvetine malik olmak, ne Moskova'nın emir ve nehiylerini değiştirmek, ne kendi iradesiyle kanunlar vaz etmek, ne de hükûmet sistemini serbestçe tâyin etmek ve millî ananelerini muhafaza etmek imkânına malik değildir.

BİR SOVYET MUCİZESİ

Rusya Türkistan'daki müstemlekeleştirme hareketlerini Doğu milletlerinden gizlemeye çalışmaktadır. Son zamanlarda Türkistan'a çok sayıda Şarkiyatçı dâvet edildi. Onlara gülen çocuklar, Kolhoz işçileri, Lenin resimleri ile süslenmiş kulüpler, tiyatro binaları, atelyeler ve Üniversiteler gösterildi. Bundan başka ziyaretçiler Türkistan'daki Sovyet sisteminin başarıları hakında istatistik rakamlardan da hayrette kaldılar. Fakat bir Türkistanlı ile serbest bir şekilde konuşmak şimdiye kadar hiç kimseye nasip olmadı. Bu yabancı misafirler vatanlarına dönüşlerinde Asya'nın kalbindeki «SOVYET MUCİZESİ» nden bahsettiler

ve böylece kendi topraklarında sovyet propagandasının tohumunu attılar.

KREMLİN'DE TÜRKİSTAN'IN ROLÜ

Ruslar, Türkistansız bir Asyalı kuvvet olamazlardı. Moskova Türkistan yoluyla direkt olarak ASYA - AFRİKA MEMLEKETLERİNİN MESELELERİNE nüfuz edebilmiş ve tam mânasiyle müstemlekeleştirilmiş bu doğu toprağı üzerinden «ANTİ EMPERYALİST BİR DEVLET» rolünü oynayabilmiştir. 1919 - 1920 arasında Türkistan'ın doğudaki ehemmiyeti hakında ruslar şu noktai nazara sahiptirler: «Doğu'ya komünist Rus isimleriyle girmeye çalışmak, kısa zamanda başarısızlığa uğramak demektir. Düşmanlarımız orada bizim eski tipte bir RUS EMPERYALİZMİ peşinde olduğumuzu propaganda etmektedir. Fikirlerimizi komünist Türkistanlı ve Kafkasyalı veya İslâm isimler tarafından temsil etmelidir.» Seneler bu tezin tahakkuk ettirilmesiyle geçti. Hakikaten 1957 yılına kadar pek çok Türkistanlı Doğu'da RUS ve KOMÜNİST EMPERYALİZMİNİN SÖZCÜSÜ ve adamı oldular. Bu arada «Sovyetler Birliği Komünist Partisi Sekreteri», Hariciye'de de mühim bir mevki sahibidir. Muhiddinov, Raşidov, «Asya - Afrika Devletleri Tesanüdü Sovyet Komitesi» Reisi Tursunzade, Moskova Doğu San'atı Enstitüsü Müdürü Gafurov ve Raşidov, Babakanov gibi hepsi Doğu'da Sovyet Rusya'ya itibar temin eden propagandanın mühim şahsiyetleri...

Doğrusu Moskova mahirâne bir şekilde Türkistanı kolonileştirme politikasını gizliyebilmiş, Doğu'ya karşı da ANTİEMPERYALİST rolünü oynamaya muvaffak olmuş ve böylece TÜRKİSTAN FACİASI bir Moskova komedisine inkılâp etmiştir.

Acaba şimdi kim kimi cezbedecek? Moskova bunu düşünüyor. Hür Doğu: Türkistanı mı? Türkistan; Hür Doğu'yu mu? Herşeye rağmen Sovyetler mütemadiyen kendi sistemlerini «HÜR DOĞU» ya yaymaya çalışıyorlar. Bunun için de TÜRKİSTAN ROLÜ kuvvetlendiriliyor. Moskova'nın maksadı aşağıdaki ifadelerden sarih olarak anlaşılmaktadır.

«Türkistan Dünya tarihinde Asya'nın Avrupa'ya açılan kapısı rolünü oynamıştır. Bu defa onun Avrupa'nın Asya'ya açılan kapısı muhakkaktır. Dünya ihtilâlini bugünkü merkezi olan Sovyet Rusya'da Türkistan yoluyla Asya'ya Sosyalist ve Politik Kurtuluş fikri zerkedilmelidir.» («Dzhizn Nacional nostej» Moskova 1 Juni 1919 sahife: 1). Bu tez bugün kaybolmuş değildir, bilâkis tahakkuk etme yoluna girmiştir.

— II —

Sovyetlerin Türkistan'da yaptıkları kültür baskısından ve terörlerinden bahsettik. Şimdi de Rusya işgalindeki Türkistan'daki Türklere karşı Rusların giriştikleri katliamiyle beraber Dış Türklerin çıkardığı gazete ve dergilere göz atacağız:

1918 den 1938 e kadar Türkistan'da Ruslar muhtelif yollara başvurmak suretiyle 6 milyonun üzerinde Türkistanlı öldürdüler. Bununla beraber Türkler Millî şahsiyetlerini, kültürlerini, dillerini muhafazaya muvaffak olmuşlardır.

Bu itibarla Türkistan'da Rus hâkimiyeti hiçbir zaman garanti edilemez. TÜRKİSTAN, Rus İmparatorluğunda daima bir çıban başı olarak kalmıştır. Ne Çarlık ne de Sovyet Rusyası burada kendisini emin hissetmiştir.

Türkistan yabancı hâkimiyetine karşı mücadele etmiştir ve etmektedir. Bu halkında Doğu ve Orta Avrupa'nın diğer halkları gibi kendi kendisini idare etmeye ve hürriyet içinde yaşamaya hakkı vardır.

İstikbâlin TÜRKİSTANI ise Sovyet sistemine değil, **«Millî Hakimiyet»** prensibine istinad edecektir. En olgun, en millî manâda...

Amerika ve Avrupa'da Türkistan mevzuunda ilmî sahada bir hayli eser neşredilmiştir. İkinci Dünya Harbinden önce Von La Coq, Sir Aurel Stein, Sven Hedin, Raphael Pumpelly ve Huntington gibi tanınmış Şarkiyatçıların ve Türkologların etüdlerinden başka zamanımıza kadar birçok eserler yayınlanmıştır. Şurası calibi dikkattir ki, Ali Şir Nevaî gibi büyük Türk şairlerinin şiirlerini Komünistler tarafından nasıl tahrif edilerek kullanıldığını Amerikan Türkologlarının çalışmalarından

öğrenmekteyiz (3). Bu konuya dair bir etüdde bulunan Amerikalı Şarkîyatçı Mr. Edward A. Allwort'un bir yazısı Toprak Dergisi tarafından tercüme ettirilerek neşredilmiştir (4).

Yalnız Türkistanın «İSTİKLÂLİ» meselesi üzerinde yayınlanan eserler çok azdır. Bu sebeple «Dünya Basınında» en az rastlanan konuların başında «DIŞ TÜRKLERİN MESELESİ» gelmektedir. Son yıllarda istilâya uğrayan Tibet bütün dünya basınının baş konusu olduğu halde neden aynı facialara uğramış ve en az onlar kadar zulm ve işkence çekmekte olan «Dış Türkler Meselesi» günün konusu olmamaktadır?

Türkistan'dan Hür Dünya'ya iltica eden Türkler tarafından neşredilen dergilerden, gazetelerden ve yazarlardan başka bu konularla meşgul olan ve yardım eden yazarlar, gazeteler, mecmualar yoktur.

Cezayir ve Afrika dâvasında Dünya Basınının gösterdiği ilgilerin ve yardımların bu toplulukların yaptıkları «İSTİKLÂL MÜCADELELERİ» nin dünya milletleri tarafından duyulması ve desteklenmesi için oynadığı büyük rol inkâr edilmez bir hakikattir. TÜRKİSTAN ve DIŞ TÜRKLER DÂVASI dün olduğu gibi bugün de Dünya basının-

---

3) The American Slavıc and East European Review Volume. XVI, No. 2 (The Soviet intrepretation of two lines by an Asıan Poet)

4) Bir Rus Sahtekârlığı, Toprak Dergisi, Sayı: 53, sahife: 12, 13, 20, 21 İstanbul 1959.

den gereken ilgiyi, insan haklarından ve hukuk prensiplerinden bahseden kalem ve fikir sahiplerinin yardımlarını Türkiye'nin münevverlerinin, gençliğinin ve halkının alâkasını sabırsızlıkla beklemektedir. Bu dâva bir insanlık dâvasıdır.

Türkistan ve diğer ülkeler konusunda her insana kâfi derecede bilgi verebilecek - TÜRKİSTAN MİLLÎ TEŞKİLÂTI ve MENSUPLARI» tarafından yayınlanan dergiler ve gazeteler:

YENİ TÜRKİSTAN: Türkistan İstiklâli yolunda çalışan aylık dergidir. «İstanbul, Haziran 1927 ve Eylûl 1931) 1 - 16 ncı sayısına kadar Arap harfleriyle 17 - 39 ncu sayısına kadar da Lâtin alfabesiyle çıkarılmıştır. Sahibi: Osman Kocaoğlu (Sabık Buhara Reisicumhuru) ve Nasır Ef. Mes'ul Müdürü: Dt. Mecdettin Delil.

YAŞ TÜRKİSTAN (Genç Türkistan): Türkistan Millî Kurtuluş Hareketi organıdır. Aralık 1929 dan Ağustos 1939 senesine kadar Berlin'de 117 sayı çıkmıştır. Başyazarı ve naşiri: Mustafa Çokay.

MİLLÎ TÜRKİSTAN: İkinci Dünya Harbi içinde kurulan ve halen faaliyette bulunan «Millî Türkistan Birlik Komitesi» nin organıdır. Türkistan Millî İstiklâli için mücadeleci dergi olarak çıkan bu mecmua II nci Dünya Harbinin bitiminde intişar etmeden geçirdiği bir fasıla devresinden zamanımıza kadar üç dil üzerinde, dört ayrı nüsha halinde çıkmaktadır. A. Türkistanca (Lâtin harfleriyle), B. İngilizce, C. Arapça, D. Türkistanca

(Arap hurufatiyle). Çıktığı yerler sırasiyle: Berlin; Geneve; Düsseldorf'dur (5). Başyazarı ve naşiri: Veli Kayyum Han.

YENİ TÜRKİSTAN: İkinci Cihan Savaşında Almanya'ya esir düşen Türkistan Türklerinin meydana getirdiği «Millî Türkistan Birlik Komitesi» kısaca (M. T. B. K.) nin gayreti ve emeği ile kurulan 180.000 (Yüz seksen bin) kişilik **Türkistan Ordusu'nun** yayınıdır. 3 Mart 1943 tarihinden İkinci Dünya muharebesinin hitamına kadar Berlin'de haftalık gazete olarak yayınlanmıştır. Sahibi: Türkistan Ordusu. İdarecileri: Türkistan Ordusu subayları.

TÜRKELİ: İkinci Dünya Muharebesinden sonra Münih'te bazı Türkistanlıların tali sebeblerden ötürü kurdukları «Türkistan Millî Azatlık Komitesi» nin organı olmuştur. Münih'te Türkçe - Rusça dillerinde iki ayrı nüshalar halinde Eylül 1951 den Mart 1953 e kadar çıkarılmıştır. Umumî idaresi: K. Kanatbay.

TÜRKİSTAN: İstanbul'da çıkmıştır. 1953 senesinin Nisan ayından Eylûl ayına kadar altı nüsha intişar eden aylık dergidir. Türkistanı tanıtmak için ilmî, içtimaî, ve kültürel mahiyette idi. Sahibi ve Mes'ul Müdürü: Ziyaeddin Babakurban.

SAVTÜD TÜRKİSTAN (Türkistan Sesi): Mısır'da 1953 yılında Arapça dilinde neşredilmiş,

---

5) Millî Türkistan Birlik Komitası P. O. Bex, 2112 Düsseldorf - Germany.

aylık mecmuadır. Devamlı olmamakla beraber arada bir çıkmaktadır (6). Sahibi ve Mes'ul Müdürü: İbrahim Vasili.

AZAT TÜRKİSTAN : Türkistan türkçesiyle Arap harfleriyle 1954 yılında üç sayı çıkabilmiştir. Naşiri ve Mes'ul Müdürü: Mehmet Emin İslâmi.

TÜRKİSTAN SESİ : Ankara'da 1956 dan 1957 ye kadar 11 sayı devam edebilmiştir. Sahibi ve Mes'ul Müdürü: Mehmet Emin Buğra.

TERCÜMANI EFKÂR : Pakistan'ın Karachi şehrinde Arap harfleriyle Türkistan türkçesiyle, Orduca dillerinde olmak üzere bir dergi içinde iki lisanda çıkmaktadır (7). Naşiri ve Mes'ul Müdürü: Azam Haşimi.

---

6) Savtüt Türkistan - Sahib-i imtayaz: İbrahim El-Türkistanî Kahire — Mısır (Tel: 40189).

7) Tarjüman-e Efkâr, Khudadad Colony E/494 Karachi — 5 West - Pakistan.

GÖK - TEPE MÜDAFAASI

241 senedir «TÜRKİSTANI» sömüren «RUS EMPERYALİZMİ» nin; Türkistanı istilâ devresinin sonlarında; Anayurdumuzun son müdafaa kalesi olarak «GÖK - TEPE» kalmıştı.

Türkistan Türklerinin kendi millî varlıklarını, millî istiklâl ve hürriyetlerini muhafaza ve müdafaa etmek uğrundaki ölüm - dirim savaşları akılları durduracak derecede fevkalâde tarihî ehemmiyet taşımaktadır. İşte bu savaşlardan birisi olan GÖK - TEPE MÜDAFAASI bundan 82 sene evvel yapılmıştı. Bu muharebeler Rusların askerî üstünlüğüne mukabil Türklerin müdafaaları PİLEVNE MÜDAFAASININ bir benzerinden başka birşey değildi. Bir yazar bu olayları şöyle anlatıyor :

— «1877 - 1878 Rus — Türk harplerinden ve bu harplere nihayet veren 1878 tarihli Berlin Konferansından sonra Rus haricî siyasetinin ağırlık merkezi yine TÜRKİSTANA intikal etti. General Lomakin ve general Lazarev kumandasındaki Rus orduları Etrek ırmağı boyunca askerî hareketlere yeniden başladılar. Hedefleri iki ay zarfında, sol sahilinde Rus ordusunun durduğu Amu Derya ırmağına ulaşmaktı.

Türkmenler düşmanı püskürtmek için Nurberdi Han'ı, onun ölümü üzerine de Tıkma Ser-

dar'ı kendilerine kumandan seçtiler ve Gök - Tepe'nin bir kaç kilometre mesafesindeki Dingil - Tepe'de müdafaa hattı tesisine karar verdiler. 28 Ağustos 1878 de Dingil - Tepe'de cereyan eden kanlı savaşta Rus orduları tam bir hezimete uğradı. Ordunun kurtulabilen kısmı Kafkasya'ya tahliye edilmişti. Türkmenlerin Dingil-Tepe'de kazandıkları parlak zaferin haberi bütün Türkistan'a yayılmış ve halkın İSTİKLÂL azmini takviye etmişti.

Tam bir yıl geçtikten sonra 28 Ağustos 1879 da Rus ordularının yeni bir taarruzu başladı. General Lomakin 16 Eylül tarihli mektubu ile GÖK - TEPE'nin zaptı için yeni takviye istemek mecburiyetinde kaldı.

1880 de GÖK - TEPE'nin zaptedilmesi plânı tanzim edildi. Bu plânın tatbiki için, general Skobelev'in Baş kumandanlığı altında dikat ve ihtimamla seferî bir ordu hazırlanmıştı. (Ahal-Teke seferi, bak: Büyük Sovyet Ansiklopedisi, s. 156-157, Cilt IV, Moskova 1926) aynı zamanda Hazer sahilindeki Kızılsu (Krosnovodsk) hareket noktasından itibaren askerî bir demiryolu inşasına girişildi. Kızılsu'dan 300 kilometre bir mesafede general Skobelev'in karargâhı kurulmuştu. Sonraları Türkistanın askerî valisi tayin edilen General Gorodikov ve General Kuropatkin de bu karargâhta bulunuyordu. Altı ay devam eden hazırlık neticesinde. bu karargâhta 16 milyon mütecaviz mühimmat ve erzak toplanmıştı. Gök - Tepe'nin müdafileri olan

Türkmenlerde beklenen savaşa hazırlık görmekle meşguldüler. Kaleye 30 bin kadar muharip toplanmıştı. Fakat bunlardan yalnız 5 bininde tüfek vardı; kale müdafileri yalnız küçük bir topa mâliktiler. Bu top bugüne kadar Aşkabad'daki Tarih müzesinde muhafaza edilmektedir.

İstilâ ordusu yaklaştıkça GÖK - TEPE müdafileri birkaç muvaffakıyetli mukabil taarruzda bulundular. General Kuropatkin ve General Terseviç kumandasındaki Ayseron alayı bu hücumlardanbirinde bozguna uğratılmış ve General Terseviç'de maktul düşmüştü.

Kaleyi top ateşi ve cephe hücumu ile zaptedemiyeceklerini anlayan müstevliler hileye baş vurdular; lâğımlar vasıtasile kale hisarlarına yaklaşarak patlayıcı maddeler koydular ve Türkistan müdafiilerinin son istinat noktasını havaya uçurdular. Yalnız bundan sonra 12 Ocak 1881 de, Türkmenlerin insan kuvveti haricinde cesaret ve kahramanlık gösterdikleri kanlı bir boğuşmadan sonradır ki, kendisini kahramanca müdafaa eden Gök - Tepe'nin zaptedilmesi mümkün olmuştur. Tekelilerin anudane mukavemetini yalnız Rusların askerî teknikteki üstünlüğü kırabildi. Bunun neticesinde Ahal - Teke vâdisi tamamile istilâ edilmiş oldu.

Tıkma Serdar, Mahdumkulu Han, Murad Han ve Kacar kumandasındaki kahraman GÖK-TEPE müdafiileri bu gayrı müsavî harpte çekilmek zorunda kaldı.

Gök-Tepe'nin müdafaasında 20 bini mütecaviz Türkmen kahramanca şehit düşmüştür. Dingil-Tepe ile Gök-Tepe kalesinde şanlı Gök-Tepe müdafaasının izleri ve kahraman müdafiilerinin mezarları hâlâ da mevcuttur. GökTepe kahramanları namına kale içinde ÂBİDE inşası için de zaman gelecektir.

Bugün Sovyet hükûmeti Türkistan kahramanlarının mükaddes mezarlarına karşı hakaretten çekinmiyor. Müdafilerinin hâtırası hafızalardan silmek için kalenin yerini tarlaya çevirmiştir. Fakat bu hâtıra Türkistanlıların kalplerinde yaşamaktadır. Türkistanlılar arasında bu şanlı müdafaanın şahidi olanlar da vardır. Onların anlattıkları hikâyeler bugünkü nesle intikal etmekte ve gençlerimizin İSTİKLÂL aşkını kuvvetlendirmektedir» (1).

Bu vak'alara dair Rus tarihçileri de şunları yazıyor :

— «Gök-Tepe, Ahal-Tepe vâdisinin merkezinde tarihî bir kaledir. Rus çarlığına karşı yaptıkları istiklâl mücadelesinde (1870 - 1881) Teke Türkmenlerinin istinat noktasını teşkil etmiş bulunan burası, her iki taragın muazzam telefat vermesine sebep olan şiddetli savaşlardan sonra, General Skobevel kıt'aları tarafından zaptedilmiştir (Ocak

1) Dergi - Münih Sayı: 4, Yıl: 1956

1881). Gök-Tepe'nin zaptı bütün vâdinin işgalini kolaylaştırmıştır» (2).

— «Türkmenistanın istilâsı akla ve hayale gelmeyen mezalim halinde cereyan etmişti. Meselâ, Gök - Tepe'nin zaptından sonra kalenin binlerce müdafii, General Skobelev'in emriyle kılıçtan geçirilmiştir» (3).

Türkistan'ın İSTİKLÂL ve HÜRRİYET MÜCADELESİ tarihinden bir yaprak olan bu GÖK - TEPE MÜDAFAASINI göz yaşları içinde yâdederken, bu uğurda ölen binlerce TÜRKİSTAN TÜRKÜNÜN aziz hatırasını anarken; Bütün Türkleri Türk olarak, bütün Müslümanları Müslüman olarak, bütün insanları insan olarak «Türkistan İstiklâl Mücadelesi» ne ilgi göstermesi icabettiğini hatırlatırken, binlerce kilometre uzaklarda «MİLLÎ HÜRRİYET ve İSTİKLÂL» günlerini bekleyen soydaşlarıma Büyük şâir merhum Şehit Çolpan'ın şu mısrasiyle sesleniyorum:

Yığlama yurdum eğerci bul küninde yok bahar,
Kelgüsi künlerinde bahtın yıldızı oynap kalar.

---

2) **Büyük Sovyet Ansiklopedisi** — Moskova - 1929 Cild: XV. Sahibe: 269.

3) **Küçük Sovyet Ansiklopedisi**, Moskova - 1911 Sahife: 897 - 915.

TÜRKİSTAN MESELESİNİN İÇ YÜZÜ

Dini vazifelerini eda ederek Mekke'den Amerika'ya gitmekte olan İki Türkistan Milliyetçisi ile; İstanbulu ziyaretleri esnasında, Toprak Mecmuası adına ziyarette bulundum. Her iki soydaşımız yaşları genç, kendileri dinç idi. Türkçe'den başka üç lisana vakıf (İngilizce - Almanca - Rusça) Kültürlü, imanlı, millî şuura sahip birer idealist, vatanperver insanlardı. Kendileriyle Türkistan türkçesi ile konuştum. Üç sual sordum.

S. 1 — Rus mezalimi altındaki Türklerin siyasî, iktisadî ve içtimaî durumları hakında biraz malûmat verebilir misiniz?

C. 1 — Sovyet Rusya esaretindeki Türklerin çekmekte olduğu zulüm, işkence ve izdirap Azerbaycan'dan başlayıp Şimal Kafkasya, Kırım, İdil - Ural ve Hazerin doğu kıyılarından Gobi çöllerine kadar uzanan koca Türkistan ile beraber geniş bir alana şamildir.

Sovyetlerin; Rus olmıyan milletlere tatbik ettiği politika «Çarlık Rusya» siyasetinin bir devamından ibarettir. Çarlık Rusya tarafından işgal edilen Türk Topraklarında Sovyetler «Parçalama ve İmha Etme» siyasetini yürütmüşlerdir. 1924 senesinde TÜRKİSTAN! birkaç kukla Cumhuriyetlere bölünmüştür. Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Tacıkistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri gibi. Hattâ bu isimler altında

birer Millet yaratmak sevdasındadırlar. Bu parçalamaları yapabilmek için 1929 - 1931 senelerinde maarif ve millî kültür namına ne kadar müessese varsa hepsini ortadan kaldırdılar. Bunları meydana getirmek için Rusların yaptığı vahşet ve terör için tarihte misal bulmak zordur.

1936 - 1938 yıllarında da Ekonomik, Kültürel ve içtimaî sahalardaki «Millî Kadroları» ortadan yok etmişlerdir. Rusların bu politikasına karşı mukavemet eden ve savaşan binlerce «Türkistan Türk Münevverleri» öldürülmüştür. Bazıları Sibirya'ya sürülmüştür. Türkistan'ın uğradığı felâketlerin siyasî - Kültürel - İçtimaî cephesi TÜRKİSTANI RUSLAŞTIRMAKTIR. «Rus Türkistanı» diye bir müstemleke meydana getirip bütün o münbit topraklarda yaşayan halkın Ruslar olmasını temin ederek Türkleri onların kölesi yapmaktır. (İdil - Ural) (Kazan) Türklerini ortadan kaldırmak için şu plânı tatbik etmişlerdir. Bir Türk köyünün etrafına bir kaç Rus köyleri meydana getirerek, onlara her bakımdan yardım edilerek «Moral Bakımından Yıldırma» politikasını yürütmüşlerdir. Sonradan bu bölgedeki Türkleri ya imha etmişlerdir veyahut Sibirya'ya sürmüşlerdir. Şimdi Şimal Türkistanda Kazakistan'da aynı siyaset takip edilmektedir. Kruşçef Şimalî Türkistan'a bir milyon Rus yerleştirmektedir. Bu topraklarda Rus hakimiyetini meydana getirebilmek için Millî Savunma, Dahiliye Polis (N.K.V.D.), Ziraat, Sanayi ve Ulaştırma gibi Vekâletler Rus idarecileri tarafından idare edilmektedir. Rusya ihtiyacı olan pamuğunun %93 ünü TÜRKİSTAN'dan temin etmektedir. Bu miktar ton olarak 4 milyon tondur.

Türkistan halkı pamuğu, buğdayı, meyva ve sebzelerinin getirdiği gelirlerin %75 ile Amerikan halkından daha zengin yaşayabilir. Lâkin Türkistan'ın bütün geliri Moskova hazinesine girmektedir. (Türkistanın hayvancılığı, kürkçülüğü «Astragan deriler», altın, volfram, Uraniyum, Kömür, Petrol gibi yer altı zenginlikleri yaptığımız ölçü dışındadır.)

Memleketin kültür hayatı Ruslaştırma ve Rus kültürünü dikte etmekten ibarettir. Halkın okuması için Rus Ediplerinin eserleri empoze edilmektedir. Maarif ve okul alanında «Lâtin» alfebesi çıkarıldı. 1940 senesinde «Kiril» Rus alfabesini Türkistana soktular. Her Cumhuriyette değişik harf şekilleri kabul ettirdiler. Aynı dil ile konuşan Türkistan Türklerinin yazı ile anlaşmalarını ortadan kaldırmak gayesiyle ortaya çıkardılar. Bunun dışında «DİL İNKILÂBI» yaptılar. Türkistanın İSLÂMİYETİ kabulünden sonra «Türkistan Türkçesi» ne girmiş ve artık Arapça ve Farsça hüviyetlerini kaybetmiş olan Türkçeleşmiş kelimeleri Arap ve İran (Fars) milletlerinden gelen kelimeler diye atıldı. Yerine Rusça kelimeler getirildi. Bununla Türkistan Türklerinin mazisiyle ilgisini kesmek için vurulan en büyük darbedir. Buna karşı ayaklanan, tatbikine karşı gelenlere milliyetçi, kapitalist, pankürdist, emperyalist uşağı diye itham etmektedir.

Memuriyete, yüksek okullar ve Üniversitelere girebilmek için Rus edebiyatından ve Rus dilinden imtihana girip kazanmak mecburiyeti vardır. Böylece Rus kültürünü zorla kabul ettirmeğe, öğretmeğe çalışmaktadır. Neticede Rus dili Türkistan

Cumhuriyetlerinde «resmî dil» halini almaktadır.

Çar Rus emperpalizmi ile Sovyet Rus emperyalizmi arasında isim farkından başka bir değişik şekli yoktur. Bu «Emperyalizm» Türk kavimlerinin «millî varlıkları» nı kemirmektedir.

Din, millî varlıkları ayakta tutacak manevî kökleri baltalamak ve gayri Rus Milletleri ortadan kaldırmak Rus emperyalizminin mefkûresidir.

S. 2 — Rus Emperyalizminin esaretindeki Türklerin kurtuluşu hakında ne düşünüyor sunuz?

C. 2 — Türk kavimlerinin «kurtuluşu» Pantürkizm şiarı altında olamaz. Türkistan Türklerinin kendi kurtuluş imkânlarını yaratması lâzımdır. Türk kavimlerinin dil - edebiyat - kültür alanlarında birbirleri ile kaynaşmaları ve müşterek çalışmaları siyasî mücadeleleri için faydalı olacaktır. Bugün esaret altında bulunan gayri Rus milletlerin istiklâllerini temin etmek için koordineli bir faaliyete ihtiyaç vardır.

Hür dünyanın birçok bölgeleri ve bu arada «Orta Doğu» komünizm tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır. Bu milletler için Türkistanın uğradığı felâketler ve olaylar bir nümunei misal olmalıdır. Zira aynı tehlike onları da sarmaktadır. Binaenaleyh Rus esaretindeki milletlerin İstiklâl mücadelelerine ilgi göstermesi menfaatleri icabıdır.

S. 3 — Avrupa'da ve Amerika'da Rus Emperpalizmine karşı mücadele eden teşekküller ve bunların faaliyetleri hakkında bilgi lûtfeder misiniz?

C. 3 — Amerikada (Birleşik Devletler), Avrupada (bilhassa Almanya) «Rus Sosyet Emperyalizmine karşı mücadele eden» ve «yalnız komüniz-

me karşı çalışan» olmak üzere iki grup mevcuttur.

Birinci grup Rus olmıyan milletlerdir. Bunların şiarı «Millî İstiklâl» dir. Bu topluluk şu gruplardan teşekül etmiştir: Ukrayna, Gürcüler, Ermeniler, Şimal Kafkasya, Azerbaycan, İdil - Ural, Kırım ve Türkistan'dır.

İkinci grup ise Kreneski grubudur. Bunların şiarı «Bölünmez Demokrat Rusya Birliği» adı altında şimdiki Rusyanın hudutlarını muhafaza ederek rejim değiştirilmesine taraftardır. Bütün faaliyetleri bu yöndendir.

Gayri Rus milletlerin teşkil ettiği iki kuvvetli teşkilâtları vardır.

A) A.N.B. (Antiboshevik Blok of Nations — Antibolşevik Milletler Bloku) dur.

B) Paris Bloku.

Her iki blokta Sibirya Türklerinin temsilcileri olmadığından, bunların sesine de yer verilmiş ve temsilcilik kurulmuştur.

Şunu belirtmek isterim ki, bu topluluk arasında ufak fikir ayrılıkları vardır. Fakat «Millî İstiklâl» meselesinde kayıtsız ve şartsız birlik mevcuttur.

(Temmuz 1958)

PARİS BLOK

Eski Çar Emperyalizminin yerini alan Kremlin (Kızıl) Emperyalizminin içyüzü İkinci Dünya Savaşından sonra bariz bir şekilde anlaşıldı. Bu hunhar, şövenist ideolojinin pençesinden kurtulanların; bu idareye karşı çalışmaları daha metodik olması hususundaki faaliyetleri artmıştır.

Rus Emperyalizmine cephe alanlar Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ndeki Türklerle (Türkistan, Kırım, Kuzey Kafkasya, Azerbaycan İdil-Ural) beraber Ukraynalılar, Gürcüler, Ermeniler ve Kazaçiler de mevcuttur (1).

Sovyetlere karşı cephedaş olan Ukraynalılar, Gürcüler, Beyazruslar ve Kafkasyalılar 15 Şubat 1953 tarihinde Batı Almanya'nın Karlsruhe şehrinde; müşterek çalışmak için prensip anlaşmasına varmaları üzerine bu gruplar, Mart 1953 de Paris'te yaptıkları bir toplantıda «PARİS BLOK» unu kurdular. Sonradan İdil-Urallılar, Türkistanlılar, Kırımlılar, Kazaçiler de katıldılar.

1955 yılının Kasım ayında Paris Bloku yaptığı içtimada bu Blokun adını «S.S.C.B. den Kurtu-

---

1) Avrupa'da ve dolayısiyle Türkiye'de yanlış olarak «Kazak» dedikleri, Volga ve civarında oturan Ortodoks dinine mensup bir topluluktur. Kazak ise Kuzey Türkistanda bulunan Müslüman bir Türk topluluğudur.

lacak Milletler Birliği» (2) diye isimlendirmişlerdir. Bloku meydana getiren gruplar :

Ermeniler (Ermenistan Cumhuriyeti Mümessilleri).

Azerbaycanlılar (Azerbaycan Millî Merkezi).

Beyazrusyalılar (Demokrat Beyazrusya Cumhuriyeti Radası).

Kazaçiler (Kazaçi Yüksek Temsil Heyeti)

Kırımlılar (Kırım Türkleri Millî Merkezi).

Gürcüler (Millî Gürcü Şûrâsı).

İdil - Urallılar (İdil-Ural Millî Merkezi).

Kuzey Kafkasyalılar (Kuzey Kafkasyalılar Millî Merkezi).

Türkistanlılar (Türkistan Millî Merkezi).

Ukraynalılar (Ukrayna Millî Radasının İcra Organı).

Paris Blok gayesini statüsünde şöyle açıklamaktadır (3) :

— S.S.C.B. Milletlerin Hürriyete Kavuşturma Birliği'nin gayesi, bu Birliği teşkil eden milletlerin gayretlerini, Kremlinin Komünist Diktatörlüğüne karşı daha başarılı bir mücadele, millî gayelerin tamamen tahakkuku ve Sovyet mahkûmu olan milletlerin siyasî bağımsızlıklarını ihya için koordine etmektir.

Münih'te 1950 yılında Amerikan Kurtarma Komitesi (4) tarafından kurulan «Sovyetler Birli-

---

2) Esas ismi: «The League for Liberation the Peoples of the USSR» kısaca «The Paris Bloc»

3) Bak: Paris Blok organı; Problems of the Peoples of the USSR. Münish 1958 sayı: I, sahife: 5.

4) Bak: Toprak Dergisi 1 Temmuz 1959 sayı: 56, Sahife: 15.

ğini Öğrenme Enstitüsü'nden sonra 1953 senesinde meydana gelen «Paris Blok» teşkilâtı Anti-Komünist bir teşekküldür. Teşkilât hakkında daha geniş malûmatı yeni çıkarmakta oldukları «problems of the USSR» isimli dergilerinin devamlı çıkmasiyle öğreneceğiz.

DÜNYA ve BİZ

Bugün; Amerika ve Garp âlemi Doğu Avrupadaki milletlerin «Hürriyetlerini temin için mücadele etmekte, Rusya «Büyük Slav İmparatorluğu» kurmak peşinde, Arap Devletleri «Birleşik Arap Cumhuriyetleri Federasyonu» meydana getirmek fikrinde, Çinliler Hazar denizine dayanan «Büyük Çin İmparatorluğu» rüyasını gerçekleştirmek azminde, İsrailler'de «Dünya hakimiyeti» şiarı altında koşarlarken biz ne düşünüyoruz ve ne yapıyoruz? Maalesef böyle bir suale yüzlerimiz kızararak «Sükût» etmek mecburiyetindeyiz. Öyle ki, Türk tâbirini çok yanlış bir zihniyet dahilinde tefsir ediyor ve kullanıyoruz. Tarih boyunca «Türk» kelimesi bugün «Ortasya» dediğimiz «Türkistan» daki Türklere verilen bir isimdir. 1071 den sonra Anadoluya gelen bir kol bugüne kadar Selçukiler, Osmanlılar adı altında anılmıştır. Son asırda «Osmanlı İmparatorluğu» nun inhitatı üzerine «Anadolu Türklerine» «TÜRKİYE» ismi verildi. Bundan sonra Türk tabirini yalnız «Anadolu Türklerine» has bir anlam olarak kullanmağa başladık.

İç kavgalar ve mücadeleler karşısında «Kültür durgunluğu» hastalığına tutulan İranlıların

Turan ve Türkistan dedikleri sahaya Avrupalı'ların ilgileri ve neticede hafriyatları karşısında «Türk Dünyası» meydana çıktı. Tarih sahnesinin yâr olmaması karşısında Kansu'dan Balkanlara kadar olan alandaki Müslüman - Türk topluluğu esarete düştü. Büyük bir talih eseri olarak «Anadolu» kurtuldu. Neticede «Türkiye Cumhuriyeti» kuruldu. Böylece 80 milyon «Türk Dünyası» nın «Hür Mümessili» oldu.

Fakat vazifelerimizi yapmadık. Zira yazdığım gibi Bütün Dünya Milletleri bir «İdeal» peşinde koşmaktadır. Bazı gafillerin zihinlerinde düşmanların yaptıkları telkinatın tesiri altında kalan ve kalmakta olan vatandaşların, topluluğun dediği ve düşündüğü gibi «Atlara atlıyalım. Harp edelim. «Dış Türkleri Kurtaralım» düşüncesi ve izahı kadar saçma düşünce yoktur.Dış Türkler yani Türkistan, İdil - Ural, Kırım, Şimal Kafkasya ve Azerbaycan Türkleri «Türkiye Cumhuriyeti» nden, Birleşik Amerika'lıların Batı Almanya'da Münihte yaptığı gibi «Sovyetler Birliğini Öğrenme Enstitüsü» (1) misali «Dış Türkleri Araştırma Enstitüsü» kurulmasına ve bu toplulukların çalışmalarına müzahir, böylece «Büyük Türk Dünyası» nı hür dünya umumî efkârına tanıtılmasına ve onların Kurtuluşu'na muavenet etmesinden ibarettir.

---

1) İnstitut zur Erforschung der UdSSR — München.

Kanaatimiz şudur ki; Böyle bir çalışmaya müzahir olmak ve muavenet etmek hiç bir zaman «Anadolunun kalkınması ve inkişafına» engel değildir. Biz Dünya'nın rasyonel çalışması karşısında «Hastalığımızı gizlersek ölümümüz âşikâr olur.» darbımeseline dayanarak yüreğimizin izdırabını haykıracağım!

Yeter! Çin — Rus Emperyalizmi esaretinde inlemekte olan TÜRKLERİN sesine artık kulak ver!...